Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PEDRO KRUSA VIJALONA
[*PEDRO CRUZ VILLALÓN*] SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 8. septembrī [1]

Lieta C-489/14

A
pret
B

(High Court of Justice (England and Wales), Family Division (Apvienotā Karaliste) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Piekritība, nolēmumu atzīšana un izpilde laulības lietās un lietās par vecāku atbildību — Regula (EK) Nr. 2201/2003 — Lis pendens — 16. un 19. pants — Laulāto atšķiršanas tiesvedība Francijā un laulības šķiršanas tiesvedība Apvienotajā Karalistē — Tiesas, kurā prasība iesniegta kā pirmajā, piekritība — Jēdziens "noteikta" piekritība — Laulāto atšķiršanas tiesvedības izbeigšanās, ja prasības pieteikums nav iesniegts likumā noteiktā termiņā — Prasības par laulības šķiršanu celšana Francijā uzreiz pēc atšķiršanas tiesvedības izbeigšanās — Neiespējamības uzsākt tiesvedību par laulības šķiršanu Apvienotajā Karalistē laika starpības dēļ starp divām dalībvalstīm ietekme

1. Šajā lietā Tiesai pirmo reizi ir iespēja īpašos apstākļos, kas saistīti ar "démariage" tiesvedības dualitāti Francijā, analizēt *lis pendens* noteikumus, kas paredzēti Padomes 2003. gada 27. novembra Regulā (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu [2].

2. Iesniedzējtiesas, kura uzskata, ka atrodas piekritības konfliktsituācijā, kas tikai un vienīgi ir saistīta ar manipulatīvu rīcību, ko veicis atbildētājs pamatlietā un ko tā uzskata par nožēlojamu, uzdotie jautājumi būtībā attiecas uz jēdzienu "noteikta piekritība" Regulas Nr. 2201/2003 19. panta izpratnē. Tomēr, lai arī pamatlieta tiešām skar *lis pendens* problēmu šīs pēdējās tiesību normas izpratnē, tomēr tieši jēdziena "tiesa, kurā prasība iesniegta kā pirmajā" interpretācija Regulas Nr. 2201/2003 16. un 19. panta izpratnē, kā es to pierādīšu savā analīzē, varētu dot iespēju Tiesai sniegt atbildi uz iesniedzējtiesas jautājumiem.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — OV L 338, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Regula Nr. 2201/2003".

I – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *Savienības tiesības*

3. Regulas Nr. 2201/2003 16. pantā ir noteikts::

“1. Uzskata, ka tiesā ir iesniegta prasība:

a) brīdī, kad dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai līdzvērtīgs dokuments ir iesniegts tiesā, ar nosacījumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai dokumentu nosūtītu atbildētājam;

vai

b) ja dokuments ir jānosūta pirms iesniegšanas tiesā, brīdī, kad to saņem iestāde, kas ir atbildīga par nosūtīšanu, ar nosacījumu, ka prasītājs turpmāk ir veicis visus pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai dokumentu iesniegtu tiesā.”

4. Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 1. un 3. punktā ir paredzēts:

“1. Ja dažādu dalībvalstu tiesās starp tām pašām pusēm tiek iesniegtas prasības par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, tiesai, kurā prasība iesniegta kā otrajā, pēc savas iniciatīvas jāaptur tiesvedība līdz tiek noteikta tās tiesas piekritība, kurā pirmajā iesniegta prasība.

[..]

3. Ja tiek noteikta tās tiesas piekritība, kurā pirmajā iesniegta prasība, tiesai, kurā prasība iesniegta kā otrajā, jāatsakās no piekritības par labu pirmajai.

Tādā gadījumā persona, kura iesniegusi attiecīgo prasību otrajā tiesā, drīkst šo prasību iesniegt pirmajā tiesā.”

B – *Francijas tiesības*

5. Lai gan šis ir Apvienotās Karalistes tiesas lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, tajā nav norādes par Apvienotās Karalistes tiesībām, kas būtu piemērojamas pamatlietā. Toties tajā ir pieminētas vairākas Francijas Civilprocesa kodeksa tiesību normas, kuras ir jācitē.

6. Civilprocesa kodeksa 1076. pantā ir noteikts:

“Laulātais, kurš iesniedz prasību par laulības šķiršanu, var jebkurā gadījumā, pat apelācijas instancē, to aizstāt ar prasību par laulāto atšķiršanu.

Pretēja aizstāšana ir aizliegta.”

7. Civilprocesa kodeksa 1111. pantā ir noteikts:

“Ja tiesa pēc tam, kad tā ir uzklausījusi abus laulātos par laulības pārtraukšanas principu, konstatē, ka prasītājs uztur savu prasību, tā izdod rīkojumu, ar kuru tā lietas dalībniekiem saskaņā ar Civilkodeksa 252-2. pantu var likt veikt jaunu samierināšanās mēģinājumu vai arī laulātajiem uzreiz atļaut ierosināt laulības šķiršanas tiesvedību.

Abos gadījumos tā var noteikt visus vai daļu no pagaidu pasākumiem, kas paredzēti Civilkodeksa 254.–257. pantā.

Ja tiesa atļauj ierosināt tiesvedību, tā savā rīkojumā norāda termiņus, kas noteikti šī kodeksa 1113. pantā."

8. Civilprocesa kodeksa 1113. pants ir formulēts šādi:

"Trīs mēnešu laikā pēc rīkojuma izdošanas vienīgi tas laulātais, kurš ir iesniedzis sākotnējo prasību, var iesniegt pieteikumu par laulības šķiršanu.

Laulāto samierināšanas gadījumā vai ja laulības šķiršanas tiesvedība nav ierosināta trīsdesmit mēnešu laikā pēc rīkojuma izdošanas, visas šīs tiesību normas zaudē spēku, tostarp atļauja ierosināt tiesvedību."

9. Civilprocesa kodeksa 1129. pantā ir noteikts:

"Laulāto atšķiršanas tiesvedībai piemēro laulības šķiršanas tiesvedības noteikumus."

II – **Fakti pamatlietas tiesvedības pamatā**

10. Francijas valstspiederīgie A kundze[3] un B kungs[4] apprecējās Francijā 1997. gada 27. februārī, iepriekš saskaņā ar Francijas tiesībām noslēguši laulības līgumu par laulāto mantas šķirtību. Laulātais pāris un viņu divi bērni, dvīņi, kas piedzima 1999. gada 27. jūlijā, 2000. gadā pārcēlās uz dzīvi Apvienotajā Karalistē, kur 2001. gada 16. jūlijā piedzima viņu trešais bērns.

11. Pēc tam, kad 2010. gada jūnijā atbildētājs pamatlietā pameta laulāto kopīgo dzīvesvietu, laulātais pāris faktiski dzīvoja šķirti.

A – *Tiesvedības, kas uzsāktas Francijā*

12. 2011. gada 30. martā atbildētājs pamatlietā cēla prasību par laulāto atšķiršanu *Tribunal de grande instance de Nanterre* (Francija).

13. Samierināšanās tiesas sēdē, kas notika 2011. gada 5. septembrī un 2011. gada 8. novembrī, vienošanās netika panākta.

14. 2011. gada 15. decembrī *Tribunal de grande instance de Nanterre* attiecīgi izdeva rīkojumu par nesamierināšanos (Nr. RG 11/04305), konstatējot laulāto kopdzīves pārtraukšanu un lemjot par vajadzīgajiem pasākumiem, lai atrisinātu ģimenes situāciju, līdz tiek pieņemts galīgais spriedums. *Tribunal de grande instance de Nanterre* vispirms paziņoja, ka tā, piemērojot Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās[5] 5. panta 2. punktu, ir kompetenta lemt par pagaidu pasākumiem saistībā ar prasības pieteikumu par laulāto atšķiršanu un uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu saskaņā ar uzturēšanas pienākumu, kā arī par piemērojamām atzina Francijas tiesības. Tomēr tā atzina, ka nav kompetenta lemt par pasākumiem attiecībā uz bērniem, kas jāizskata Apvienotās Karalistes tiesās. Turklāt tā atļāva

3 — Turpmāk tekstā – "prasītāja pamatlietā".

4 — Turpmāk tekstā – "atbildētājs pamatlietā".

5 — OV L 12, 1. lpp.

laulātajiem iesniegt prasības pieteikumu par laulāto atšķiršanu. Tā arī piešķīra prasītājai pamatlietā ģimenes māju saskaņā ar ārkārtas likumu, kā arī uzturlīdzekļus EUR 5000 mēnesī, atbildētājam pamatlietā pagaidu kārtā bija jānodrošina hipotekāro kredītu un citu kredītu maksājumi. Visbeidzot tā norīkoja notāru, lai tas sagatavotu uzskaiti par visu laulātajam pārim piederošo mantu.

15. 2012. gada 22. novembrī *Cour d'appel de Versailles* (Francija), kurā vērsās atbildētājs pamatlietā, pasludināja spriedumu (Nr. RG 12/01345), pilnībā apstiprinot *Tribunal de grande instance de Nanterre* rīkojumu par nesamierināšanos.

16. 2012. gada 17. decembrī atbildētājs pamatlietā cēla prasību par laulības šķiršanu, kura tomēr tika noraidīta, tāpēc ka laulāto atšķiršanas tiesvedība, kuru tas bija uzsācis 2011. gada 30. martā, bet nebija atsaucis, joprojām bija izskatīšanā.

17. 2014. gada 17. jūnijā plkst. 8.20, pirmās dienas pirmajā stundā, kas sekoja datumam, kurā 30 mēnešu laikā ir jāiesniedz pieteikums prasībā par laulāto atšķiršanu, citādi tiesvedība zaudēs spēku, atbildētājs pamatlietā iesniedza prasību par laulības šķiršanu.

B – *Tiesvedības, kas uzsāktas Apvienotajā Karalistē*

18. Paralēli laulāto atšķiršanas tiesvedībai, kuru atbildētājs pamatlietā uzsāka Francijā, prasītāja pamatlietā 2011. gada 19. maijā vērsās Bērnu atbalsta aģentūrā (*Child Support Agency*), lai saņemtu savā apgādībā esošo bērnu uzturlīdzekļu pabalstu.

19. 2011. gada 24. maijā viņa arī cēla prasību par laulības šķiršanu, kā arī atsevišķu prasību par uzturlīdzekļiem.

20. High Court of Justice, Family Division, 2012. gada 7. novembrī noraidīja prasītājas pamatlietā prasību par laulības šķiršanu ar viņas piekrišanu, piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 19. pantu.

21. 2014. gada 6. jūnijā prasītāja pamatlietā vērsās *ex parte* iesniedzējtiesā nolūkā pieņemt iepriekšēju deklarāciju vai lēmumu, lai tās prasība par laulības šķiršanu, kad tā tiks iesniegta, stātos spēkā tikai 2014. gada 17. jūnijā vienu minūti pēc pusnakts, t.i. brīdī, kad rīkojumam par nesamierināšanos, kuru ģimenes lietu tiesas tiesnesis bija pieņēmis laulāto atšķiršanas tiesvedībā, ko atbildētājs pamatlietā uzsācis Francijā, vajadzēja zaudēt spēku. Šī prasība, to uzskatot par pārāk inovatīvu, tika noraidīta.

22. Prasītāja pamatlietā 2014. gada 13. jūnijā cēla otru prasību par laulības šķiršanu iesniedzējtiesā.

23. 2014. gada 9. oktobrī atbildētājs pamatlietā iesniedza pieteikumu noraidīt kā nepamatotu prasītājas pamatlietā 2014. gada 13. jūnija prasību par laulības šķiršanu un svītrot lietu no reģistra, atsaucoties uz Regulas Nr. 2201/2003 19. pantu.

III – **Prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā**

24. Šādā kontekstā un apstākļos *High Court of Justice, Family Division*, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 1. un 3. punktu, kā ir jāsaprot termins "noteikta [piekritība]" gadījumā, ja:

   a) prasītājs tiesvedībā tiesā, kurā prasība iesniegta kā pirmajā (turpmāk tekstā – "pirmā tiesvedība"), faktiski neveica nekādas procesuālas darbības, izņemot pirmo noteikto apspriedi tiesā, un it īpaši neiesniedza prasības pieteikumu (*Assignation*) prasības (*Requête*) celšanai

noteiktajā laikposmā, kā rezultātā pirmā tiesvedība tika izbeigta pirms sprieduma taisīšanas noilguma dēļ un saskaņā ar vietējām (Francijas) pirmajā tiesvedībā piemērojamajām tiesībām, proti, 30 mēnešus pēc pirmās samierināšanas procedūras;

b) pirmā tiesvedība, kā norādīts iepriekš, tika izbeigta pavisam drīz (trīs dienu laikā) pēc tiesvedības tiesā, kurā prasība iesniegta kā otrajā (turpmāk tekstā – "otrā tiesvedība") un kura notika Apvienotajā Karalistē, uzsākšanas, kā rezultātā Francijā netika pasludināts spriedums, kā arī pirmajā un otrajā tiesvedībā nav nesavienojamu spriedumu riska;

c) atbilstoši Apvienotās Karalistes laika zonai pēc pirmās tiesvedības beigām atbildētājs pirmajā tiesvedībā vienmēr varētu celt prasību par laulības šķiršanu Francijā, pirms prasītāja [otrajā tiesvedībā] ir cēlusi prasību par laulības šķiršanu Apvienotajā Karalistē?

2) It īpaši, vai jēdziens "noteikta [piekritība]" nozīmē, ka prasītājam pirmajā tiesvedībā ir jāveic darbības, lai virzītu pirmo tiesvedību ar pietiekamu rūpību un bez kavēšanās strīda atrisināšanai (tiesā vai savstarpēji vienojoties), vai arī prasītājam pirmajā tiesvedībā, kas reiz nodrošināja piekritību saskaņā ar [Regulas Nr. 2201/2003] 3. pantu un 19. panta 1. punktu, ir tiesības neveikt nekādas būtiskas darbības attiecībā uz risinājumu pirmajā tiesvedībā, kāda tā norādīta iepriekš, tādējādi nodrošinot otrās tiesvedības izbeigšanu un radot strupceļu strīda risinājumam kopumā?"

25. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa norāda, ka Regulas Nr. 2201/2003 autoru nodoms nebija radīt tādas situācijas, kāda ir pamatlietā, kurās divās dalībvalstīs vienlaicīgi pastāv vairākas paralēlas tiesvedības. Viņu nolūks bija panākt, lai piekritība tiktu ātri noteikta, lietas tiktu ātri izspriestas un lai nebūtu nesavienojamu spriedumu.

26. Iesniedzējtiesa uzsver, ka atbildētājs pamatlietā ar savām darbībām ir atbildīgs par jucekli, kas pamatlietā valda jau četrus gadus. Vairāki elementi liecina par viņa vēlmi nepieļaut prasītājai pamatlietā celt prasību par laulības šķiršanu Apvienotās Karalistes tiesās. Šajā ziņā iesniedzējtiesa atsaucas uz faktu, ka viņš ir cēlis prasību par laulības šķiršanu Francijā, lai gan laulāto atšķiršanas tiesvedība joprojām nebija izbeigta, un tas, ka viņš cēla savu prasību par laulības šķiršanu Francijā pirmajā iespējamā stundā, kad, ņemot vērā laika starpību, prasītāja pamatlietā nevarēja celt šādu prasību Apvienotajā Karalistē.

27. Iesniedzējtiesa arī norāda, ka atbildētājs pamatlietā pēc Apelācijas tiesas 2012. gada 22. novembra sprieduma, ar kuru apstiprināts rīkojums par nesamierināšanos, nav veicis nekādas darbības, lai virzītu laulāto atšķiršanas tiesvedības izskatīšanu Francijā, bet nogaidījis, līdz tā tiek izbeigta, lai celtu savu prasību par laulības šķiršanu. Šādos apstākļos tā apšauba, ka Francijas tiesas piekritību var uzskatīt kā "noteiktu" Regulas Nr. 2201/2003 19. panta izpratnē. Šajā ziņā tā atsaucas uz prasītājas pamatlietā argumentiem par to, ka tikai ar sūdzības iesniegšanu tiesā nebūs pietiekami. Prasītājam būtu jāuzliek pienākums veikt darbības, lai virzītu tiesvedību ar pietiekamu rūpību un bez kavēšanās, lai personām, kas iesaistītas laulības šķiršanas tiesvedībās, nebūtu iespējas izmantot tā dēvēto "itāļu torpēdu" un tādējādi kavēt strīdu ātrāku izšķiršanu.

28. Iesniedzējtiesa tomēr norāda, ka šāda interpretācija nozīmē ne tikai atkāpšanos no Regulas Nr. 2201/2003 19. panta noteikumiem, bet arī no judikatūras attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulu Nr. 1215/2012/ES par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās [6], un it īpaši no sprieduma *Gantner Electronic* [7], kurā Tiesa nosprieda, ka "*lis pendens* situācija pastāv no brīža, kad divu dažādu līgumslēdzēju valstu tiesās ir galīgi celta prasība, proti, pirms atbildētājam ir bijusi iespēja aizstāvēt savu viedokli".

6 — OV L 351, 1. lpp.

7 — C-111/01, EU:C:2003:257, 27. punkts.

29. Visbeidzot iesniedzējtiesa precizē, ka saskaņā ar tai iesniegto informāciju par Francijas tiesībām prasības pieteikumu par laulāto atšķiršanu trīs mēnešu laikā var iesniegt tikai laulības šķiršanas pieteicējs.

30. Lai arī atbildētājs pamatlietā norādīja, ka viņš neuzsāka pret prasītāju pamatlietā laulāto atšķiršanu, jo vēlējās šķirt laulību, lieki nekavējot tiesvedību, viņš tomēr nav sniedzis nekādus paskaidrojumus par to, kāpēc nav atsaucis savu prasību par atšķiršanu, kas pierāda viņa nodomu pēc iespējas ilgāk neļaut prasītājai pamatlietā pieprasīt laulības šķiršanu Apvienotajā Karalistē, lai visi strīdīgie jautājumi varētu pēc iespējas drīzāk tikt izskatīt vienā tiesā.

31. Iesniedzējtiesa arī lūdza Tiesai izskatīt šo lietu paātrinātā tiesvedībā, piemērojot Tiesas Reglamenta 105. panta 1. punktu.

32. Ar 2015. gada 13. janvāra rīkojumu Tiesas priekšsēdētājs šo lūgumu noraidīja. Tomēr viņš nolēma izskatīt šo lietu prioritārā kārtībā, piemērojot Tiesas Reglamenta 53. panta 3. punktu. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 95. panta 1. punktu Tiesa arī uzturēja iesniedzējtiesas nolemto anonimitāti.

33. 2015. gada 18. maijā atbildētājs pamatlietā informēja Tiesu, ka viņš atzīst iesniedzējtiesas piekritību, tomēr acīmredzot par to neinformēja nedz iesniedzējtiesu, nedz arī attiecīgo Francijas tiesu. Tiesa ar 2015. gada 21. maija vēstuli nosūtīja šo informāciju iesniedzējtiesai, kā arī prasītājai pamatlietā.

34. Prasītāja pamatlietā, Apvienotās Karalistes valdība, kā arī Eiropas Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus. Prasītāja pamatlietā un Komisija arī tika uzklausītas atklātā tiesas sēdē 2015. gada 1. jūnijā.

IV – **Tiesai iesniegtie apsvērumi**

A – *Prasītājas pamatlietā apsvērumi*

35. Prasītāja pamatlietā atzīst par saviem un pārņem iesniedzējtiesas secinājumus. Tāpat kā iesniedzējtiesa, viņa vispirms pauž nožēlu par nepieņemamo tiesas, kuras piekritībā ir laulību šķiršanas un laulību finansiālās tiesības, stāvokli, kurai nav iespēju nodot lietu izskatīšanai tiesai, kura atrodas labākā situācijā, piemērojot *forum non conveniens* izņēmumu, atšķirībā no tā, kas ir noteicošs attiecībā uz lietām par vecāku atbildību [8], vai tā, ko pašlaik attiecībā uz civillietām un komerclietām paredz Regula Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās [9].

36. Viņa arī nosoda ļaunprātīgas izmantošanas iespēju, rīcību, kas raksturīga pamatlietai un ko radījusi Regulas Nr. 2201/2003 19. panta *lis pendens* noteikumu piemērošana gadījumā, ja lietas dalībniekam, kurš uzsācis attiecīgo tiesvedību, nav nekāda pienākuma veikt darbības, lai virzītu tiesvedību. Visbeidzot viņa pauž nožēlu par laika zonu pastiprinošo un diskriminējošo ietekmi Eiropas Savienībā, jo tiem lietas dalībniekiem, kuri atrodas vairāk uz austrumiem, vienmēr ir priekšrocība laika ziņā, absolūtā izteiksmē, attiecībā pret tiem lietas dalībniekiem, kuri atrodas vairāk uz rietumiem, pirmajiem uzsākt tiesvedību.

8 — Skat. Regulas Nr. 2201/2003 15. pantu.

9 — Skat. 33. un 34. apsvērumu, kā arī 32.–34. pantu.

37. Prasītāja pamatlietā būtībā arī apgalvo, ka Regulas Nr. 2201/2003 19. pantu nevar, nepārkāpjot Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta prasības, interpretēt tādējādi, ka tiesas piekritība ir noteikta, ja tajā ir ierosināta tiesvedība, kas zaudējusi spēku sakarā ar tiesvedību uzsākušās puses bezdarbību. Lai gan minētā regula katrā ziņā atļauj izvēlēties tiesu, kas būtu piekritīga laulības šķiršanas lietās, tā neļauj vienai pusei izvēlēties otrai pusei nelabvēlīgu tiesas vietu un pēc tam aizkavēt vai pilnībā radīt šķēršļus pašas uzsāktās tiesvedības strīda atrisināšanai.

38. Šajā ziņā tā uzsver, ka vai nu viņa ir spiesta tiesāties ārvalstīs, vietā, kura nevienam no lietas dalībniekiem nav dzīvesvieta un kura tai būtu neizdevīga attiecībā uz iespējamo lietas iznākumu, vai arī viņai tiek atņemts jebkāds tiesību aizsardzības līdzeklis tikmēr, kamēr atbildētājs noildzina Francijā uzsākto tiesvedību un rada šķēršļus citas tiesvedības uzsākšanai.

39. Prasītāja pamatlietā arī norāda, ka Regulas Nr. 2201/2003 mērķis un vispārējā sistēma nosaka to, ka prioritārā piekritība, kas piešķirta tiesai, kurā prasība iesniegta kā pirmajā, uzliek pienākumu lietas dalībniekam, kurš ir uzsācis tiesvedību, veikt darbības, lai virzītu šo tiesvedību ar pietiekamu rūpību un bez kavēšanās strīda atrisināšanai. Šajā nolūkā tā pēc analoģijas atsaucas uz Regulas Nr. 2201/2003 16. panta 1. punktu, Padomes 2008. gada 18. decembra Regulas (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās [10] 9. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Regulas (ES) Nr. 650/2012 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi 14. pantu [11].

40. Visbeidzot prasītāja pamatlietā apgalvo, ka atbilstoši veselajam saprātam un taisnīgumam, kā arī Francijas tiesu judikatūrai un Tiesas judikatūrai vajadzētu uzskatīt, ka piekritība ir noteikta Regulas Nr. 2201/2003 19. panta izpratnē tikai tad, ja prasītājs rīkojas godprātīgi, lai panāktu lietas atrisinājumu. Francijas *Cour de cassation* [Kasācijas tiesa] (Francija) 2013. gada 26. jūnija spriedumā [12] ir lēmusi, ka prasība ir dokuments, uz kura pamata ir ierosināta lieta, tikai tad, ja pēc tās notiek lietas ierosināšana tiesā (*assignation*). Pamatlietā tas, ka atbildētājs pamatlietā neiesūdzēja prasītāju pamatlietā, nozīmē to, Francijā uzsāktā tiesvedība, ciktāl tā attiecas uz piekritības noteikšanu Regulas Nr. 2201/2003 19. panta izpratnē, zaudēja savu spēku. Turklāt Tiesa ir apstiprinājusi, ka noteiktos apstākļos, ja tiesai, kurā kā otrajā celta prasība par vecāku atbildību, nav informācijas, lai novērtētu *lis pendens*, neraugoties uz ieguldītajām pūlēm, lai iegūtu informāciju no puses, kas atsaucas uz *lis pendens*, tā var pēc saprātīga termiņa nogaidīšanas atbilžu sniegšanai izskatīt tajā celto prasību [13].

41. Tiesas sēdē prasītāja pamatlietā, atbildot uz Apvienotās Karalistes valdības rakstveida apsvērumiem, precizēja, ka prejudiciālie jautājumi ir jāatzīst par pieņemamiem. Prasītāja uzsver, ka tā ir taisnība, ka Apvienotajā Karalistē *lis pendens* ir jānovērtē datumā, kurā tiesā ir iesniegta prasība, nevis datumā, kurā tā pieņem lēmumu. Viņa no iepriekš minētā secina, ka ir īpaši svarīgi, ka Tiesa lemj par jautājumiem un nospriež, ka datums, kurš jāņem vērā, ir datums, kurā prasība tika iesniegta iesniedzējtiesā, proti, 2014. gada 13. jūnijs, un ka Francijas tiesā, kurā atbildētājs pamatlietā 2014. gada 17. jūnijā iesniedza prasību par laulības šķiršanu, prasība tika iesniegta kā otrajā.

42. Viņa arī norāda, ka pienākums tiesai, kurā prasība iesniegta kā otrajā, "atteikties no piekritības" Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 3. punkta izpratnē nenozīmē, ka tā paziņo par lietas neesamību tās piekritībā, jo šī atteikšanās no piekritības notiek tikai uz laiku un ļauj atsākt tiesvedību, kas uzsākta kā otrā, pēc tam kad tiesvedība, kas uzsākta kā pirmā, tikusi izbeigta, kā tas noticis pamatlietā.

10 — OV L 7, 1. lpp.

11 — OV L 201, 107. lpp.

12 — *Cour de cassation, 1re chambre civile*, apelācija Nr. 12-24001 (ECLI:FR:CCASS:2013:C100695).

13 — Skat. spriedumu *Purrucker* (C-296/10, EU:C:2010:665, 86. punkts).

B – *Apvienotās Karalistes valdības apsvērumi*

43. Apvienotās Karalistes valdība galvenokārt uzskata, ka Tiesai nav vajadzības lemt par iesniedzējtiesas prejudiciālajiem jautājumiem.

44. Šajā nolūkā tā norāda, ka atbilstoši Civilprocesa kodeksa 1113. pantam laulāto atšķiršanas tiesvedība, ko uzsācis atbildētājs pamatlietā Francijas tiesā, ir tikusi izbeigta 2014. gada 17. jūnijā pirmajā stundā, tādējādi iesniedzējtiesa, kurā prasītāja pamatlietā 2014. gada 13. jūnijā iesniedza prasību par laulības šķiršanu, būtu jāuzskata kā "tiesa, kurā prasība iesniegta kā pirmajā", nevis "tiesa, kurā prasība iesniegta kā otrajā", un tas, ka atbildētājs pamatlietā cēla prasību par laulības šķiršanu Francijā 2014. gada 17. jūnijā plkst. 8.20 no rīta, šajā ziņā neko nemaina.

45. Šāda nostāja būtu saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 19. panta *lis pendens* noteikumu mērķi [14], proti, novērst nesavienojamu spriedumu risku paralēlās tiesvedībās dažādās tiesās, kā arī ar Tiesas judikatūru.

46. Apvienotās Karalistes valdība tomēr analizē abus divus prejudiciālos jautājumus.

47. Apvienotās Karalistes valdība vispirms norāda, ka pirmais jautājums par to, vai Francijas tiesas piekritība ir noteikta Regulas Nr. 2201/2003 19. panta izpratnē, ir jāuzdod tikai tad, ja būtu jāuzskata, ka iesniedzējtiesa ir "tiesa, kurā prasība iesniegta kā otrajā". Tā atgādina, ka Tiesa ir nolēmusi, ka šai tiesību normai [15], tāpat kā līdzīgām 1968. gada 27. septembra Briseles konvencijas par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komerclietās [16] un Regulas Nr. 44/2001 [17] tiesību normām, ir jāveic teoloģiska interpretācija, paturot prātā Regulas Nr. 2201/2003 mērķus, proti, novērst paralēlas tiesvedības dažādu dalībvalstu tiesās un pretrunīgus spriedumus, ko tas varētu radīt.

48. Tomēr, ja Francijas tiesas piekritība tika noteikta kādā noteiktā brīdī, tagad tas vairs nav aktuāli, jo laulāto atšķiršanas tiesvedība, kas uzsākta Francijā, ir zaudējusi spēku. Iesniedzējtiesai būtu jāņem vērā, ka *lis pendens* faktiski vairs nepastāv. Šāds risinājums ļautu nodrošināt Regulas Nr. 2201/2003 19. panta mērķa īstenošanu, proti, novērst nesavienojamus spriedumus un tādējādi nodrošināt tiesisko noteiktību, vienlaikus piespiežot prasītāju veikt darbības, lai virzītu tiesvedību, ja tā ir jāveic noteiktos termiņos un tiek izbeigta laika noilguma dēļ.

49. Apvienotās Karalistes valdība ierosina atbildēt uz otro jautājumu, nospriežot pēc būtības, ka Regulas Nr. 2201/2003 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens "noteikta [piekritība]" pieprasa, lai puse, kas uzsākusi pirmo tiesvedību, piemēram, laulāto atšķiršanas tiesvedību, kuru pamatlietā uzsācis atbildētājs pamatlietā, veic darbības, lai virzītu tiesvedību ar pietiekamu rūpību un lai steidzinātu strīda atrisināšanu.

50. Šajā ziņā tā apgalvo, ka Regulas Nr. 2201/2003 *lis pendens* noteikumu mērķis – novērst paralēlas tiesvedības dažādās tiesās un nesavienojamu spriedumu risku – ir jāuzskata par tādu, kas veicina strīda atrisināšanu, nevis rada strīda risinājumam šķēršļus, kas attiecīgi nozīmē to, ka lietas dalībnieki veic darbības, lai virzītu attiecīgo tiesvedību.

14 — Skat. spriedumu *C* (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268) un ģenerāladvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] viedokli lietā *C* (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2275, 58.–60. punkts).

15 — Skat. spriedumu *Purrucker* (C-296/10, EU:C:2010:665, 64. un 66. punkts).

16 — (OV 1972, L 299, 32. lpp.; turpmāk tekstā – "Briseles konvencija"). Skat. spriedumu *Gasser* (C-116/02, EU:C:2003:657, 41. punkts) un *Mærsk Olie & Gas* (C-39/02, EU:C:2004:615).

17 — Skat. spriedumu *Cartier parfums-lunettes* un *Axa Corporate Solutions assurances* (C-1/13, EU:C:2014:109, 40. punkts).

51. Tādējādi jautājums par to, vai prasītājs ir rīkojies rūpīgi, lai virzītu tiesvedību, ko tas pats uzsācis, vai vienkārši pieļāvis, lai minētā tiesvedība laika noilguma dēļ tiek izbeigta, ir būtisks elements, lai noteiktu, vai tiesas, kurā tas iesniedzis prasību, piekritība ir noteikta Regulas Nr. 2201/2003 19. panta izpratnē. Jebkurš pretējs risinājums novestu strupceļā, radot šķēršļus strīda atrisinājumam un liedzot atbildētājam viņa tiesības uz lietas taisnīgu un atklātu izskatīšanu saprātīgos termiņos atbilstoši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantam.

C – *Komisijas apsvērumi*

52. Komisija iesākumā norāda, ka iesniedzējtiesas jautājumi pamatojas divos pieņēmumos, no kuriem viens ir patiess, bet otrs – kļūdains.

53. Pirmkārt, tā norāda, ka iesniedzējtiesa balstās pieņēmumā, ka laulāto atšķiršanas tiesvedība, kas uzsākta Francijā, rada šķēršļus, piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 19. pantu, uzsākt citā dalībvalstī ierosinātu laulības šķiršanas tiesvedību, ko tā uzskata par pareizu pieņēmumu.

54. Tomēr tā norāda, ka minētās tiesību normas formulējums obligāti neizraisa šādu secinājumu. To vispirms varētu interpretēt tādējādi, ka laulāto atšķiršanas tiesvedības uzsākšana rada šķēršļus tikai citai laulāto atšķiršanas tiesvedībai, nevis laulības šķiršanas tiesvedībai. Tomēr to varētu interpretēt arī tādējādi, ka tā laulību lietās vispār nepieļauj paralēlas tiesvedības.

55. Komisija tomēr uzskata, ka pareizs ir otrais priekšlikums, jo Regulas Nr. 2201/2003 19. pantā nav pieprasīts, lai konkurējošām tiesvedībām būtu viens mērķis un cēlonis, bet tikai – lai tajās piedalās vieni un tie paši lietas dalībnieki. Turklāt *lis pendens* noteikuma mērķis būtu novērst to, lai dažādu dalībvalstu tiesās netiek pieņemti pretrunīgi spriedumi, kas vēlāk nepieļautu to atzīšanu saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 22. panta d) punktu. Visbeidzot, šāds risinājums būtu īpaši vajadzīgs gadījumā, ja pastāv cieša saikne starp prasībām par laulāto atšķiršanu un prasībām par laulības šķiršanu.

56. Otrkārt, Komisija norāda, ka iesniedzējtiesa balstās pieņēmumā, ka jautājums par to, vai pastāv *lis pendens*, ir jānosaka datumā, kurā tajā tika iesniegta prasība par laulības šķiršanu, proti, 2014. gada 13. jūnijā, nevis datumā, kurā tā lēma, vai tai ir jāaptur tiesvedība, proti, 2014. gada 9. oktobrī. Šim pieņēmumam Komisija nepiekrīt.

57. Lis pendens noteikumu mērķis ir novērst konkurējošu tiesvedību laulības lietā uzsākšanu un novērst nesavienojamu spriedumu risku, kas pasludināti dažādās dalībvalstīs, piemērojot stingru *prior temporis* principu. Tas nozīmē, ka šis noteikums neliedz lietas dalībniekiem iesniegt prasības dažādu dalībvalstu tiesās, bet tikai pieprasa, lai tiesa, kurā prasība iesniegta kā otrajā, aptur tiesvedību un attiecīgā gadījumā atsakās no lietas izskatīšanas.

58. Komisija uzskata, ka tādā situācijā kā pamatlietā, kurā viena tiesvedība notiek vienas dalībvalsts tiesā, kad prasība ir celta otrās dalībvalsts tiesā, bet tiesvedība, kas uzsākta pirmajā dalībvalstī, ir izbeigta brīdī, kad tiek celta prasība atcelt otrā dalībvalstī ierosinātu tiesvedību, atbilstošais datums, lai novērtētu *lis pendens*, ir tas datums, kurā otrās dalībvalsts tiesa, kurā celta prasība, lemj par to, vai tai ir jāaptur tiesvedība un attiecīgā gadījumā jāatsakās no piekritības, piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 19. pantu. Šādu interpretāciju apstiprina gan Regulas Nr. 2201/2003 19. panta formulējums, gan arī šīs regulas vispārējā sistēma un mērķis.

59. Šajā gadījumā, brīdī, kad iesniedzējtiesa lēma, vai tai būtu jāaptur tiesvedība par prasītājas pamatlietā celto laulības šķiršanas prasību, proti, 2014. gada 9. oktobrī, Francijā vairs nepastāvēja paralēla tiesvedība, jo laulāto atšķiršanas tiesvedība bija izbeigta 2014. gada 16. jūnijā un vairs nebija nesavienojamu spriedumu riska. Nav nozīmes tam, ka atbildētājs pamatlietā iesniedza prasību par laulības šķiršanu Francijā 2014. gada 17. jūnijā pirmajā stundā, jo šajā datumā Apvienotajā Karalistē bija jau uzsākta tiesvedība un tātad pastāvēja *lis pendens*.

60. Šādos apstākļos Komisija secina, ka uz iesniedzējtiesas jautājumiem nav jāatbild, un ierosina sniegt tikai pakārtotu atbildi, analizējot kopā pirmā jautājuma a) apakšpunktu un otro jautājumu.

61. Vispirms tā norāda, ka termina "noteikta piekritība" nozīme loģiski ir saistīta ar to, ka tiesa, kurā celta prasība, pārbauda tās piekritību, piemērojot Regulu Nr. 2201/2003, kā arī prasības iesniegšanas derīgumu saskaņā ar attiecīgās valsts procesuālajām tiesībām.

62. Uzskatot, ka judikatūra attiecībā uz Regulas Nr. 44/2001 27. panta 2. punktu ir noderīga, lai interpretētu Regulas Nr. 2201/2003 19. pantu, Komisija atgādina, ka Tiesa savā spriedumā *Cartier parfums-lunettes* un *Axa Corporate Solutions assurances*[18] nolēma, ka "pirmās iesaistītās tiesas jurisdikcija ir jāuzskata par noskaidrotu, ja šī tiesa nav pēc savas ierosmes atteikusies no savas jurisdikcijas un ja neviens no lietas dalībniekiem to nav apstrīdējis pirms vai līdz argumentu izvirzīšanas brīdim, ko saskaņā ar tā valsts procesuālajām tiesībām uzskata par pirmo šajā tiesā iesniegto aizstāvību pēc būtības".

63. Tomēr nav šaubu, ka pamatlietā jau no pašas tiesvedības sākuma atbilstoši iepriekš minētajai judikatūrai ir tikusi noteikta tās Francijas tiesas piekritība, kura 2011. gada 15. decembrī pieņēma rīkojumu par nesamierināšanos. No vienas puses, šī tiesa atļāva lietas ierosināšanu tiesā, no otras puses, prasītāja pamatlietā bija iesaistīta šajā tiesvedībā, ciktāl viņa varēja iesniegt prasību par pagaidu pasākumiem, un viņa neiebilda pret Francijas tiesas starptautisko piekritību nedz pirmajā instancē, nedz apelācijas instancē.

64. Turpinājumā Komisija uzskata, ka Regulas Nr. 2201/2003 19. pantā nav noteiks pienākums prasītājam tiesvedībā, kas uzsākta tiesā, kurā prasība iesniegta kā pirmajā, veikt darbības, lai to virzītu ar pietiekamu rūpību un bez kavēšanās. Viņš var brīvi rīkoties veidā, kādu uzskata par piemērotāko, ievērojot piemērojamo valsts tiesību aktu noteikumus, atstājot tiesas, kurā prasība iesniegta, ziņā uzraudzīt tās piemērošanu un attiecīgā gadījumā sodīt jebkādu maldinošu vai ļaunprātīgu rīcību.

65. Jebkurā gadījumā dalībvalsts tiesai nav iespējams novērtēt, vai par ļaunprātīgu rīcību liecina tas, ka nenotiek tiesvedības, kas uzsākta citas dalībvalsts tiesā, virzība. Komisija šajā ziņā norāda, ka prasītāja pamatlietā pati varēja pret atbildētāju pamatlietā iesniegt ne vien pieteikumu par laulāto atšķiršanu, bet arī par laulības šķiršanu, kā tas izriet no Francijas *Cour de cassation* 2014. gada 10. februāra atzinuma.

66. Tā uzskata, ka Regulas Nr. 2201/2003 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesas piekritība, kurā prasība iesniegta kā pirmajā, nepārtrauc būt noteikta tikai tāpēc, ka prasītājs tiesvedībā, kura tajā uzsākta, neveic nekādas darbības, lai strīdu atrisinātu ar pietiekamu rūpību un bez kavēšanās.

V – **Analīze**

A – *Ievada apsvērumi*

67. Sākumā ir jāiepazīstina – ar visām atrunām, ko šāds pasākums prasa, – ar Francijas tiesību īpatnībām attiecībā uz laulāto atšķiršanas un laulības šķiršanas tiesvedībām, lai pilnībā izprastu attiecīgās situācijas pamatlietā īpatnības un iesniedzējtiesas prejudiciālo jautājumu savdabīgumu.

18 — C-1/13, EU:C:2014:109, 45. punkts.

1) Laulāto atšķiršanas un laulības šķiršanas tiesvedību īpatnības Francijā

68. Kā to savos secinājumos par *Cour de cassation* 2014. gada 10. februāra atzinumu [19], kurus citē iesniedzējtiesa, izklāsta *Bernard de la Gâtinais*, *Cour de cassation* pirmais ģenerāladvokāts, laulāto atšķiršana ilgu laiku tika uzskatīta kā "katoļu laulības šķiršana", ciktāl "tās galvenais uzdevums ir juridiski konstatēt laulāto šķirtību un risināt cilvēciskās un mantiskās attiecības, vienlaikus saglabājot laulības saites". Tādējādi, lai arī laulības šķiršana tās iespējamo seku dēļ pati par sevi ietver laulāto atšķiršanu, laulāto atšķiršana tomēr neietver būtiskāko laulības šķiršanas elementu, proti, laulības saišu saraušanu. Šāds vienkāršs princips izskaidro Civilprocesa kodeksa 1076. pantā ietverto principu, saskaņā ar kuru prasību par laulības šķiršanu var pārveidot prasībā par laulāto atšķiršanu, savukārt otrādi tas nav iespējams.

69. Šī pēdējā tiesību norma tādējādi paredz, kā iesniedzējtiesa to ir norādījusi, ka prasītājs laulāto atšķiršanu nevar pārveidot prasībā par laulības šķiršanu [20] un ka tas zināmā mērā ir tiesvedības, kuru pats uzsācis, ķīlnieks. Tādējādi, tā kā tiesa, kurā iesniegta prasība par laulāto atšķiršanu, pieņēma rīkojumu par nesamierināšanos, atļaujot laulātajiem iesniegt prasības pieteikumu par laulāto atšķiršanu, kā tas ir pamatlietā, prasītājam ir tikai divas iespējas. Vispirms tas var izlemt pieprasīt laulāto atšķiršanu un tādējādi pabeigt tiesvedību, iesniedzot pret atbildētāju pieteikumu par laulāto atšķiršanu, ko tas vienīgais var veikt pirmajos trīs mēnešos pēc rīkojuma par nesamierināšanos atbilstoši Civilprocesa kodeksa 1113. pantam. Tomēr tas arī var atteikties uzsākt laulāto atšķiršanu viena vai otra iemesla dēļ, un tā vietā izvēlēties laulības šķiršanu, atturoties no savas prasības par laulāto atšķiršanu, bet prasības par laulības šķiršanu pieņemamība ir pakļauta nosacījumam, ka šāda atturēšanās ir pieņemta un galīga [21].

70. Savukārt atbildētājs laulāto atšķiršanas tiesvedībā var, kolīdz ir pagājis trīs mēnešu termiņš, kas noteikts Civilprocesa kodeksa 1113. pantā, ne vien kompensēt prasītāja kļūdu, iesniedzot pret to pieteikumu par laulāto atšķiršanu, bet arī iesniedzot pret to pieteikumu par laulības šķiršanu, jo viņa pretprasība ir pieņemama saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 1076., 1111. un 1113. pantu [22].

71. Šādā tiesiskā kontekstā [23] ir jāievieto galvenie notikumi pamatlietā, kā arī iesniedzējtiesas uzdotie prejudiciālie jautājumi.

2) Pamatlietas īpatnības

72. Nav strīda par to, ka, ciktāl prasītājai pamatlietā un atbildētājam pamatlietā ir Francijas valstspiederība, Francijas tiesa, kurā pēdējais ir iesniedzis prasību par laulāto atšķiršanu, bija starptautiska piekritība, lai to izskatītu saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu, tāpat kā tās piekritībā ir arī tādas prasības par laulības šķiršanu izskatīšana, kuru pēdējais iesniedza 2014. gada 17. jūnijā. Nav arī strīda par to, ka, ciktāl abu laulāto pastāvīgā dzīvesvieta bija Apvienotajā Karalistē, šīs dalībvalsts tiesas arī bija starptautiski piekritīgas, lai lemtu par viņu laulības šķiršanu saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

19 — Apelācijas sūdzība Nr. 13/70007 (ECLI:FR:CCASS:2014:AV15001), turpmāk tekstā – "2014. gada 10. februāra atzinums".

20 — Skat. *Bernard de la Gâtinais* secinājumus par 2014. gada 10. februāra atzinumu un minēto *Cour de cassation* judikatūru.

21 — Skat. Watine-Drouin, C., *Séparation de corps, causes, competence, effets*, JurisClasseur Notarial, Fascicule nº 5, nº 34 un tajā minētā judikatūra.

22 — Skat. 2014. gada 10. februāra atzinumu un *Bernard de la Gâtinais* secinājumus.

23 — Šajā ziņā ir jānorāda – kā to ir norādījusi prasītāja pamatlietā – *Cour de cassation* apstiprināja Apelācijas tiesas spriedumu, kurā bija nolemts, ka atbilstoši Regulas Nr. 2201/2003 3. panta 1. punkta a) apakšpunktam un 16. pantam "uzskata, ka tiesā ir parasti celta prasība par šķiršanos brīdī, kad iesniegta prasība, ar nosacījumu, ka pēc tās iesniegts šķiršanās prasības pieteikums"; skat. *Cour de cassation, 1ère chambre civile* 2013. gada 26. jūnija spriedumu, apelācijas sūdzība Nr. 12-24001 (ECLI:FR:CCASS:2013:C100695). Lai arī ir tiesa, ka šāda Regulas Nr. 2201/2003 interpretācija, pieņemot, kā to apstiprina Tiesa, var atrisināt problēmu, kas atklājas pamatlietā, fakts ir tāds, ka Tiesai uzdotie jautājumi attiecas nevis uz prasības iesniegšanas Francijas tiesā "parasto raksturu", bet gan, kā mēs to redzēsim manā analīzē, uz jēdzienu "noteikta piekritība" Regulas Nr. 2201/2003 19. panta izpratnē un jēdzienu "tiesa, kurā prasība iesniegta kā pirmajā" minētās regulas 16. panta izpratnē.

73. Nav strīda arī par to, ka, tā kā atbildētājs pamatlietā pirmais iesniedza Francijas tiesā prasību par laulāto atšķiršanu, proti, 2011. gada 30. martā, Apvienotās Karalistes tiesa, kurā prasītāja pamatlietā iesniedza prasību par laulības šķiršanu 2011. gada 24. maijā, bija otrā un tātad tai vajadzēja apturēt tiesvedību atbilstoši Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 1. punktam, līdz tiek noteikta Francijas tiesas piekritība.

74. Visbeidzot nav strīda arī par to, ka Francijas tiesa, kurā prasība bija iesniegta kā pirmajā, rīkojumā par nesamierināšanos, kas pieņemts 2011. gada 15. decembrī, atzina savu piekritību, lai lemtu par prasību par laulāto atšķiršanu, kuru cēla atbildētājs pamatlietā un vienlaicīgi aicināja lietas dalībniekus iesniegt prasības pieteikumu par laulāto atšķiršanu. Tādējādi atbilstoši Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 3. punktam *High Court*, kā tas izriet no rīkojuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, tika noraidījusi prasītājas pamatlietā prasību par laulības šķiršanu 2012. gada 7. novembrī, ar pēdējās piekrišanu.

75. No iepriekš minētā izriet, ka vismaz šajā pirmajā stadijā pamatlieta noritēja atbilstoši *lis pendens* noteikumiem, kas noteikti Regulas Nr. 2201/2003 19. pantā.

76. It īpaši ir jāuzsver, kā Komisija to ir norādījusi, lai gan šis jautājums nav ticis apspriests, ka pastāv *lis pendens* šīs tiesību normas izpratnē [24], tiklīdz prasība par laulības šķiršanu ir celta vienā dalībvalstī, un ka prasība par laulāto atšķiršanu ir paralēli celta citā dalībvalstī, un šī tiesību norma pieprasa tikai lietas dalībnieku identiskumu, nevis prasību mērķa un cēloņa stingru identiskumu [25].

77. Pamatlieta un iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi tomēr attiecas nevis uz šo pirmo pamatlietas stadiju, bet gan uz otro stadiju, kas sākās, neilgi pirms bija beidzies Civilprocesa kodeksa 1113. pantā paredzētais trīsdesmit mēnešu termiņš, saskaņā ar kuru Francijas tiesas, kurā prasība iesniegta kā pirmajā, rīkojums par nesamierināšanos bija zaudējis spēku.

78. Kā jau izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, prasītāja pamatlietā 2014. gada 6. jūnijā vērsās *High Court* neilgi pirms šī termiņa beigām, lai tā iepriekš pieņem viņas prasību par laulības šķiršanu [26]. Šī prasība, kuru iesniedzējtiesa nodēvēja par "atjautīgu", tomēr tika noraidīta, tāpēc ka tā esot pārāk inovatīva. Tad prasītāja pamatlietā 2014. gada 13. jūnijā cēla iesniedzējtiesā prasību par laulības šķiršanu.

79. Šajā ziņā ir jānorāda, ka 2014. gada 13. jūnija prasību par laulības šķiršanu, atšķirībā no 2014. gada 6. jūnija prasības, kuras mērķis bija atšķirīgs, iesniedzējtiesa oficiāli nav noraidījusi, nesniedzot par to nekādus paskaidrojumus. Iesniedzējtiesa īpaši nenorāda, vai tā uzskata, ka prasība tajā celta likumīgi saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesībām un Regulas Nr. 2201/2003 16. pantu.

80. Lai kā arī būtu, prasība par laulības šķiršanu, ko prasītāja pamatlietā cēla 2014. gada 13. jūnijā, ir pamatā tiesvedībai, kuras rezultātā *High Court* lūdza Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu, bet atbildētājs pamatlietā lūdza to noraidīt, konkrēti piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 19. pantu, norādot, ka laulāto atšķiršanas tiesvedība joprojām bija izskatīšanā 2014. gada 13. jūnijā, un norādot uz tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu.

24 — Tomēr ir jānorāda, ka Tiesai vēl nav bijis izdevības interpretēt šo tiesību normu.

25 — Jāatgādina, ka Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 1. punkts būtībā pārņem Konvencijas, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K.3. pantu, par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildīšanu laulības lietās, kas parakstīta Briselē 1998. gada 28. maijā (OV C 221, 1998. gada 16. jūlijs, 2. lpp.; turpmāk tekstā – "1998. gada 28. maija Briseles konvencija"), 11. panta 2. punktu, kas iestrādāts kā inovatīva tiesību norma, kuras mērķis ir izvērtēt "viltus *lis pendens*", "lai konkrēti ņemtu vērā atšķirīgās valstu tiesību sistēmas, kas saistīts ar to, ka ne visās valstīs ir zināma atšķiršana, laulības šķiršana un laulības atzīšana par neesošu". Skat. skaidrojošo ziņojumu par Konvencijas, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K.3. pantu, par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildīšanu laulības lietās, ko sagatavojusi *Alegría Borrás* un apstiprinājusi Padome 1998. gada 28. maijā, 54. punkts (OV 221, 27. lpp.). Skat. arī Komisijas priekšlikumu (COM(1999) 220, galīgā redakcija), kura rezultātā tika pieņemta Padomes 2000. gada 29. maija Regula Nr. 1347/2000/EK par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par abu laulāto vecāku atbildību par bērniem (OV L 160, 19. lpp.), uz kuru ir atsauce Komisijas priekšlikumā (COM(2002) 222, galīgā redakcija), kā rezultātā tika pieņemta Regula Nr. 2201/2003.

26 — Šajā ziņā skat. šo secinājumu 21. punktu.

81. Īpašais konteksts, kurā šī prasība iekļaujas, izskaidro Tiesai uzdoto prejudiciālo jautājumu visai savdabīgo formulējumu, uz kuru pamata tagad ir jātaisa spriedums.

3) Prejudiciālo jautājumu savdabība

82. Abi iesniedzējtiesas uzdotie prejudiciālie jautājumi ir cieši savstarpēji saistīti, ciktāl ar savu formulējumu tie īpaši pievēršas jēdzienam "noteikta piekritība" Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 1. un 3. punkta izpratnē.

83. Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa pamatā vēlas pēc būtības noskaidrot, vai Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 1. un 3. punkta tiesību normas ir jāinterpretē tādējādi, ka tās dalībvalsts tiesas piekritība, kurā pirmajā iesniegta prasība par laulāto atšķiršanu, ir jāuzskata kā joprojām "noteikta" tādos apstākļos, ko tā apraksta, proti:

— ja prasītājs šajā laulāto atšķiršanas tiesvedībā, kuram atļauts celt prasību par laulāto atšķiršanu pret atbildētāju likumā noteiktajā trīsdesmit mēnešu termiņā, nav iesniedzis prasības pieteikumu minētajā termiņā un tādējādi sagaida minētās tiesvedības izbeigšanu, lai uzsāktu jauna laulības šķiršanas tiesvedību tajā pašā tiesā;

— ja laulāto atšķiršanas tiesvedība tiek izbeigta neilgi pēc tam, kad uzsākta citā dalībvalstī ierosināta laulības šķiršanas tiesvedība, un

— ja prasītājs laulāto atšķiršanas tiesvedībā vienmēr var laika zonu starpības dēļ uzsākt laulības šķiršanas tiesvedību pirms atbildētāja.

84. Otrajā jautājumā tā jautā, vai Regulas Nr. 2201/2003 19. pants un it īpaši jēdziens "noteikta" ir jāinterpretē tādējādi, ka tas uzliek pienākumu lietas dalībniekam, kurš uzsācis laulāto atšķiršanas tiesvedību kādas dalībvalsts tiesā, rīkoties ar pietiekamu rūpību un bez kavēšanās, lai steidzinātu minētās tiesvedības strīda atrisināšanu.

85. Daudzējādā ziņā otrais jautājums ir pārformulēts pirmais jautājums, jo iesniedzējtiesa galu galā pēc būtības vēlas noskaidrot, vai tās dalībvalsts tiesas piekritību, kurā pirmajā iesniegta prasība par laulāto atšķiršanu, var joprojām uzskatīt kā noteiktu Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 1. un 3. punkta izpratnē, ja prasītājs nav izrādījis nekādu rūpību, lai šo strīdu atrisinātu.

86. Lai kā arī būtu, iesniedzējtiesas jautājumi ir vērsti vienīgi uz to, lai noskaidrotu, vai Regula Nr. 2201/2003 ir jāinterpretē tādējādi, ka Francijas tiesas piekritība, kas tika atbilstoši noteikta minētās regulas 19. panta izpratnē attiecībā uz atbildētāja pamatlietā 2011. gada 30. martā iesniegto prasību par laulāto atšķiršanu, ir jāuzskata kā "joprojām" noteikta pamatlietas apstākļos un vai tai attiecīgi ir jāaptur tiesvedība un attiecīgā gadījumā jāatsakās no piekritības par labu Francijas tiesai laulības šķiršanas tiesvedībā, kuru prasītāja pamatlietā tajā uzsāka 2014. gada 13. jūnijā.

87. Tomēr, lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jānosaka, kura – iesniedzējtiesa, kurā prasītāja pamatlietā 2014. gada 13. jūnijā iesniedza prasību par laulības šķiršanu, vai Francijas tiesa, kurā atbildētājs pamatlietā 2014. gada 17. jūnijā iesniedza prasību par laulības šķiršanu īpašajos pamatlietas apstākļos, ko raksturo tas, ka Francijā uzsāktā laulāto atšķiršanas tiesvedība tika izbeigta laikā starp šiem abiem datumiem, – ir jāuzskata kā "tiesa, kurā prasība iesniegta kā pirmajā" Regulas Nr. 2201/2003 19. panta izpratnē. Tomēr šis jautājums ir atkarīgs gan no Regulas Nr. 2201/2003 16. panta interpretācijas, kuru iesniedzējtiesa nav pieminējusi, gan minētās regulas 19. panta interpretācijas.

88. Tādējādi iesniedzējtiesas abi prejudiciālie jautājumi, no vienas puses, ir jāskata kopā, bet, no otras puses, tos vajag paplašināt un pārformulēt, lai tie attiektos arī uz Regulas Nr. 2201/2003 16. pantu.

89. Tāpēc, lai sniegtu iesniedzējtiesai informāciju, kas tai ļautu lemt par pamatlietu, es uzskatu, ka galvenais jautājums, uz kuru Tiesai ir jāatbild, var tikt noformulēts šādi:

"Vai Regulas Nr. 2201/2003 16. un 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos kā pamatlietā:

— ja laulāto atšķiršanas tiesvedība, kas uzsākta pirmās dalībvalsts tiesā, ir tikusi izbeigta un

— ja divas prasības par laulības šķiršanu tikušas celtas paralēli, pirmā – citas dalībvalsts tiesā neilgi pirms datuma, kurā tika izbeigta laulāto atšķiršanas tiesvedība, bet otrā – pirmās dalībvalsts tiesā neilgi pēc tam, kad bija beidzies šis termiņš,

ir jāuzskata, ka pirmās dalībvalsts tiesas piekritība izskatīt prasību par laulības šķiršanu ir tikusi noteikta?"

B – *Par Regulas Nr. 2201/2003 16. un 19. panta interpretāciju*

90. Lai arī Tiesai jau ir bijusi iespēja interpretēt Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 2. punktu saistībā ar *lis pendens* attiecībā uz vecāku atbildību [27], tai tomēr vēl nav bijis iespējas interpretēt minētās regulas 19. panta 1. un 3. punkta tiesību normas, kā arī Regulas Nr. 1347/2000 11. panta 1. un 3. punkta vai arī 1998. gada 28. maija Briseles konvencijas 11. panta 1. un 3. punkta tiesību normas.

91. Savukārt Tiesai ir bijusi iespēja interpretēt tiesību normas, kas ir līdzvērtīgas iepriekš minētajām un ir ietvertas citos instrumentos, it īpaši Briseles konvencijas par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās [28] 21. panta un Regulas Nr. 44/2001 27. panta tiesību normas [29], tāpēc, atbildot uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem, tā var lietderīgi atsaukties uz šo judikatūru [30].

92. Šajā gadījumā Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 1. un 3. punkta noteikumi paredz, ka *lis pendens* situācijā tiesai, kurā prasība iesniegta kā otrajā, jāaptur tiesvedība, līdz tiek noteikta tās tiesas piekritība, kurā prasība iesniegta kā pirmajā, un, ja tā tas notiek, jāatsakās no piekritības par labu šai pēdējai.

93. Tādējādi tās dalībvalsts tiesai, kurā, piemēram, iesniegta prasība par laulības šķiršanu, pēc savas ierosmes ir jāaptur tiesvedība, ja kādas citas dalībvalsts tiesā iepriekš tikusi iesniegta prasība par laulāto atšķiršanu, piemēram, līdz tam brīdim, kad tiek noteikta minētās tiesas piekritība. Kolīdz šī piekritība ir noteikta, tiesai, kurā prasība par laulības šķiršanu iesniegta kā otrajā, ir no tās jāatsakās par labu tiesai, kurā prasība par laulāto atšķiršanu iesniegta kā pirmajā.

94. Tādējādi šīs tiesību normas līdzīgi Briseles konvencijas 21. pantam nosaka *lis pendens* procesuālu normu, kas skaidri pamatojas vienīgi hronoloģiskajā secībā, kādā attiecīgajās tiesās tika iesniegtas prasības [31].

27 — Skat. spriedumu *Purrucker* (C-296/10, EU:C:2010:665, 64.–86. punkts).

28 — Skat. spriedumus *Zelger* (129/83, EU:C:1984:215); *Gubisch Maschinenfabrik* (144/86, EU:C:1987:528); *Overseas Union Insurance* u.c. (C-351/89, EU:C:1991:279); *Tatry* (C-406/92, EU:C:1994:400); *von Horn* (C-163/95, EU:C:1997:472); *Drouot assurances* (C-351/96, EU:C:1998:242); *Gantner Electronic* (C-111/01, EU:C:2003:257); *Gasser* (C-116/02, EU:C:2003:657); *Mærsk Olie & Gas* (C-39/02, EU:C:2004:615).

29 — Skat. it īpaši spriedumu *Cartier parfums-lunettes* un *Axa Corporate Solutions assurances* (C-1/13, EU:C:2014:109) un *Weber* (C-438/12, EU:C:2014:212)

30 — Šajā ziņā, bet ar atrunām, ko uzliek īpašā vecāku atbildība, skat. ģenerāladvokāta N. Jēskinena viedokli lietā *Purrucker* (C-296/10, EU:C:2010:578, 95. un nākamie punkti); skat. arī spriedumu *Purrucker* (C-296/10, EU:C:2010:665, 64. un nākamie punkti).

31 — Skat. spriedumu *Gasser* (C-116/02, EU:C:2003:657, 47. punkts).

95. Pamatlietas apstākļos, kā esmu to jau norādījis, Apvienotās Karalistes tiesai, kurā prasītāja pamatlietā 2011. gada 24. maijā bija iesniegusi prasību par laulības šķiršanu, bija jāaptur tiesvedība, piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 3. punktu, tad jāatsakās no piekritības, piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 3. punktu, ko tā arī izdarīja.

96. Tomēr iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi neskar prasītājas pamatlietā 2011. gada 24. maija prasību par laulības šķiršanu, bet gan viņas 2014. gada 13. jūnija prasību, jo *lis pendens* problēma, ar kuru tā ir saskārusies, izriet no laulāto atšķiršanas tiesvedības, kas uzsākta Francijā 2011. gada 30. martā, un no laulības šķiršanas tiesvedības, kas uzsākta Francijā 2014. gada 17. jūnijā, kā arī no tās prasības par laulības šķiršanu Apvienotajā Karalistē, kas celta laikā starp šiem diviem datumiem.

97. Pētot stingri laika grafiku, ir skaidrs, ka, lai arī laulības šķiršanas tiesvedība Apvienotā Karalistē tika uzsākta 2014. gada 13. jūnijā, tātad pirms laulības šķiršanas tiesvedības, kas uzsākta Francijā 2014. gada 17. jūnijā, tomēr laulāto atšķiršanas tiesvedība, kas tika uzsākta Francijā 2011. gada 30. martā, joprojām bija izskatīšanā datumā, kurā laulības šķiršanas tiesvedība tika ierosināta Apvienotajā Karalistē.

98. Citiem vārdiem, Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 1. un 3. punkta noteikumi vieni paši neļauj atrisināt *lis pendens* problēmu, kas rodas tādā situācijā, kāda ir pamatlietā, ko raksturo "démariage" tiesvedības dualitāte Francijā un paralēlu laulības šķiršanu tiesvedību uzsākšana divās dažādās dalībvalstīs neilgi pirms un uzreiz pēc laulāto atšķiršanas tiesvedības izbeigšanas.

99. Patiešām, no vienas puses, varētu atzīt, ka no brīža, kad 2014. gada 13. jūnijā iesniedzējtiesā tika iesniegta prasība par laulības šķiršanu, tā bija un vēl aizvien ir tiesa, kurā prasība iesniegta kā otrajā, un tai tātad bija jāaptur tiesvedība un jāatsakās no piekritības, ciktāl laulāto atšķiršanas tiesvedība vēl tika izskatīta.

100. Tomēr, no otras puses, varētu arī uzskatīt, ka brīdī, kad Francijas tiesā 2014. gada 17. jūnijā tika iesniegta prasība par laulības šķiršanu, iesniedzējtiesa bija tiesa, kurā prasība iesniegta kā pirmajā, ciktāl laulāto atšķiršanas tiesvedība bija izbeigta.

101. Tādējādi atbilstoši pastāvīgai judikatūrai, paturot prātā Regulas Nr. 2201/2003 vispārējo sistēmu, kā arī tās noteikumu mērķi [32], ir lietderīgi meklēt risinājumu problēmai pamatlietā.

102. It īpaši es uzskatu, ka Komisijas priekšlikumam, kurā Tiesai lūgts pretoriski noteikt datumu, kurā *lis pendens* ir jānovērtē, nevar piekrist, jo tas būtībā noliedz jebkādu *lis pendens* pastāvēšanu pamatlietā. Man atbilstošāka šķiet Apvienotās Karalistes valdības atbalstītā pieeja, kura ir vērsta uz to, lai noteiktu, kura no divām tiesām, kurās paralēli iesniegta prasība par laulības šķiršanu un kuras ir vienādi piekritīgas, lai to izskatītu, pamatlietas apstākļos, ir jāuzskata kā tiesa, kurā prasība iesniegta kā pirmajā.

103. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka *lis pendens* noteikumu mērķis pareizas tiesvedības interesēs Savienībā ir novērst paralēlas tiesvedības dažādu dalībvalstu tiesās un pretrunīgus spriedumus, kas no tā varētu izrietēt [33].

104. Šajā nolūkā Regulas Nr. 2201/2003 19. pantā ir ne tikai noteikts skaidrs un efektīvs mehānisms, lai atrisinātu *lis pendens* gadījumus, kas pamatots iepriekš analizētajā hronoloģiskajā procesuālajā normā, bet arī regulas 16. pantā [34] ir definēts jēdziens "prasības iesniegšana tiesā".

32 — It īpaši skat. spriedumus *Gasser* (C-116/02, EU:C:2003:657, 70. punkts), kā arī *Cartier parfums-lunettes* un *Axa Corporate Solutions assurances* (C-1/13, EU:C:2014:109, 33. punkts).

33 — It īpaši attiecībā uz 1968. gada 27. septembra Briseles konvenciju skat. spriedumu *Gasser* (C-116/02, EU:C:2003:657, 41. punkts) un attiecībā uz Regulu Nr. 2201/2003 skat. spriedumu *Purrucker* (C-296/10, EU:C:2010:665, 64. punkts).

34 — Regulas Nr. 2201/2003 16. pantā šajā gadījumā ir pārņemtas Regulas Nr. 1347/2000 11. panta 4. punkta tiesību normas.

105. Jāatgādina, ka, piemērojot *lis pendens* noteikumus, atbilstoši šai tiesību normai prasība tiesā ir celta vai nu datumā, kurā tajā tika iesniegts dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai arī datumā, kurā dokumentu, uz kura pamata ierosināta lieta, ir saņēmusi iestāde, kas atkarībā no tās dalībvalsts izvēlētā risinājuma ir atbildīga par tā paziņošanu vai nosūtīšanu, ar to saprotot, ka abos gadījumos prasītājam ir jāveic tam noteiktie pasākumi, lai nodrošinātu, ka minētais dokuments atkarībā no izvēles tiek paziņots vai nosūtīts atbildētājam, vai arī iesniegts tiesā.

106. Tādējādi Regulas Nr. 2201/2003 16. pantā ir definētas jēdziena "tiesa, kurā iesniegta prasība" procesuālās un ar termiņiem saistītās iezīmes, paredzot, kurā brīdī un ar kādiem nosacījumiem neatkarīgi no valstu noteikumiem notiek prasības iesniegšana tiesā [35]. Plašākā nozīmē jēdziens "tiesa, kurā prasība iesniegta kā pirmajā" ir uzskatāms kā autonoms Savienības tiesību jēdziens [36].

107. Tādējādi, balstoties Regulas Nr. 2201/2003 16. panta tiesību normās, ir jānosaka veids, kā Regulas Nr. 2201/2003 19. pantā noteiktais *lis pendens* noteikums ir konkrēti piemērojams pamatlietā, šādai piemērošanai maksimāli ir jāierobežo paralēlu tiesvedību risks un jānovērš, lai tiesvedība tiesā, kurā prasība iesniegta kā otrajā, neieilgtu [37].

108. Tādējādi pirmais jautājums, kas ir jāanalizē, ir tāds, vai var uzskatīt, ka iesniedzējtiesā tiešām 2014. gada 13. jūnijā ir "iesniegta prasība" Regulas Nr. 2201/2003 16. panta izpratnē.

109. Šis šķiet tāds gadījums. Patiesi, prasītāja pamatlietā iesniedza savu prasību par laulības šķiršanu iesniedzējtiesā 2014. gada 13. jūnijā, un nekas šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu neļauj uzskatīt, ka viņa nebūtu veikusi tai atbilstoši Regulas Nr. 2201/2003 16. pantam noteiktos pasākumus. Tomēr galu galā tieši iesniedzējtiesas uzdevums ir veikt šajā nolūkā vajadzīgās pārbaudes.

110. Turklāt arī jānorāda, ka šķiet, ka Francijas tiesā atbilstoši Regulas Nr. 2201/2003 16. pantam 2014. gada 17. jūnijā tika "iesniegta" atbildētāja pamatlietā prasība par laulības šķiršanu.

111. Stingra Regulas Nr. 2201/2003 19. pantā noteiktās hronoloģiskās procesuālās normas piemērošana tādējādi liek uzskatīt, ka pamatlietas apstākļos iesniedzējtiesa bija pirmā tiesa, kurā iesniegta prasība par laulības šķiršanu, un attiecīgi Francijas tiesai, kurā prasība tika iesniegta kā otrajā, bija jāaptur tiesvedība, līdz tiek noteikta iesniedzējtiesas piekritība, un attiecīgā gadījumā jāatsakās no piekritības.

112. Tā kā, no vienas puses, Francijas tiesas piekritība izskatīt laulāto atšķiršanas tiesvedību, kuru uzsācis atbildētājs pamatlietā, ir jāuzskata par beigušos, jo tiesvedība ir izbeigta, bet, no otras puses, iesniedzējtiesa ir jāuzskata kā tiesa, kurā pirmajā iesniegta prasība par laulības šķiršanu, tad dažādie faktu elementi, ko iesniedzējtiesa savos prejudiciālajos jautājumos [38] norādījusi kā izšķirīgus, šķiet nav būtiski. Tādējādi vienīgais jautājums, kas ir atlicis, ir noskaidrot to, vai iesniedzējtiesas piekritība ir noteikta Regulas Nr. 2201/2003 19. panta izpratnē.

35 — Kā to pamatoti norāda ģenerāladvokāts N. Jēskinens savā viedoklī lietā *Purrucker* (C-296/10, EU:C:2010:578, 98. punkts). Viņš šajā ziņā norāda uz maiņu, ko īstenojis likumdevējs attiecībā uz Tiesas pieņemto viedokli par 1968. gada 27. septembra Briseles konvencijas 21. pantu spriedumā *Zelger* (129/83, EU:C:1984:215, 16. punkts), kurā tā nosprieda, ka "konvencijas 21. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka par tiesu, "kurā prasība iesniegta kā pirmajā", jāuzskata tiesa, kurā pirmajā ir izpildīti nosacījumi, kuri ļauj galīgi noteikt *lis pendens*, un šiem nosacījumiem jābūt izvērtētiem saskaņā ar attiecīgās tiesas valsts tiesību aktiem".

36 — Skat. ģenerāladvokāta N. Jēskinena viedokli lietā *Purrucker* (C-296/10, EU:C:2010:578, 98. punkts).

37 — Skat. pēc analoģijas ar Regulas Nr. 44/2001 27. pantu spriedumu *Cartier parfums-lunettes* un *Axa Corporate Solutions assurances* (C-1/13, EU:C:2014:109, 38. un 41. punkts).

38 — Pirmkārt, tas, ka atbildētājs pamatlietā nav veicis nekādas darbības, lai pabeigtu laulāto atšķiršanas tiesvedību, kuru tas uzsāka Francijā, proti, ka viņš esot skaidri mēģinājis manipulēt, lai radītu šķēršļus uzsākt jebkuru šķiršanās tiesvedību Apvienotajā Karalistē, un, otrkārt, tas, ka laika starpības dēļ starp Apvienoto Karalisti un Franciju prasītājam, kas vēršas Francijas tiesā, ir acīmredzamas priekšrocības saskaņā ar hronoloģiskajiem *lis pendens* noteikumiem, kas noteikti Regulas Nr. 2201/2003 19. pantā.

113. Lai arī iesniedzējtiesai ir jālemj šajā ziņā, jānorāda, ka atbilstoši Regulas Nr. 2201/2003 3. pantam iesniedzējtiesas piekritībā ir izskatīt laulības šķiršanu, ko pieprasīja lietas dalībnieki pamatlietā. Turklāt vēl arī jānorāda, ka, no vienas puses, iesniedzējtiesa nav noliegusi savu piekritību izskatīt prasību par laulības šķiršanu, kuru iesniedza prasītāja pamatlietā, gluži pretēji, un, no otras puses, atbildētājs pamatlietā nav apstrīdējis iesniedzējtiesas piekritību, bet tikai prasījis noraidīt vai atcelt prasītājas pamatlietā prasību par laulības šķiršanu, piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 3. punktu [39].

114. Varētu arī iebilst, ka tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, piedāvātā Regulas Nr. 2201/2003 16. un 19. panta interpretācija rada sliktāku situāciju personai, kura, tāpat kā atbildētājs pamatlietā, nevar uzsākt laulības šķiršanas tiesvedību Francijā pēc tam, kad ir uzsākusi laulāto atšķiršanas tiesvedību, ja laulības šķiršanas tiesvedība ir uzsākta citā dalībvalstī neilgi pēc tam, kad beidzies laulāto atšķiršanas tiesvedības termiņš, kas paredzēts Civilprocesa kodeksa 1113. pantā.

115. Šis trūkums tomēr vairāk ir iedomāts nekā reāls, jo ir skaidrs, ka atbildētājs pamatlietā varēja atsaukt savu prasību par laulāto atšķiršanu, lai uzreiz pēc tam, ja viņš to vēlētos, Francijas tiesā celtu prasību par laulības šķiršanu. Ja trūkums pastāv, tad tās ir tikai sekas situācijai, ko radījusi "démariage" tiesvedības dualitāte Francijā un procesuālā nevienlīdzība, ko Civilprocesa kodeksa 1076., 1111. un 1113. pants rada laulāto atšķiršanas tiesvedībā starp prasītāju un atbildētāju.

116. Jebkurā gadījumā un kā to ģenerāladvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] norādīja savos secinājumos lietā *Weber* [40] attiecībā uz Regulas Nr. 44/2001 27. pantu, piešķirot jurisdikcijas prioritāti, ko šī tiesību norma nosaka, pamatojoties vienīgi uz hronoloģijas kritēriju, priekšroka tiek dota tam lietas dalībniekam, kas visagrāk bija cēlis prasību kādas dalībvalsts tiesā.

117. No iepriekš minētā izriet, ka uz iesniedzējtiesas uzdotajiem prejudiciāliem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 2201/2003 16. un 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā:

— ja laulāto atšķiršanas tiesvedība, kas uzsākta pirmās dalībvalsts tiesā ir tikusi izbeigta un

— ja divas prasības par laulības šķiršanu tikušas celtas paralēli, pirmā – citas dalībvalsts tiesā neilgi pirms datuma, kurā tika izbeigta laulāto atšķiršanas tiesvedība, bet otrā – pirmās dalībvalsts tiesā neilgi pēc tam, kad bija beidzies šis termiņš,

ir jāuzskata, ka nav tikusi noteikta pirmās dalībvalsts tiesas piekritība izskatīt prasību par laulības šķiršanu.

VI – **Secinājumi**

118. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz Apvienotās Karalistes *High Court of Justice, Family Division* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Padomes 2003. gada 27. novembra Regulas (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu 16. un 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos kādi ir pamatlietā:

— ja laulāto atšķiršanas tiesvedība, kas uzsākta pirmās dalībvalsts tiesā, ir tikusi izbeigta un

39 — Pēc analoģijas ar Regulas Nr. 44/2001 27. pantu skat. spriedumu *Cartier parfums-lunettes* un *Axa Corporate Solutions assurances* (C-1/13, EU:C:2014:109, 44. punkts).

40 — C-438/12, EU:C:2014:43, 79. punkts.

— ja divas prasības par laulības šķiršanu tikušas celtas paralēli, pirmā – citas dalībvalsts tiesā neilgi pirms datuma, kurā tika izbeigta laulāto atšķiršanas tiesvedība, bet otrā – pirmās dalībvalsts tiesā neilgi pēc tam, kad bija beidzies šis termiņš,

ir jāuzskata, ka nav tikusi noteikta pirmās dalībvalsts tiesas piekritība izskatīt prasību par laulības šķiršanu.